

פסקי הלכות מהרב שליט"א

בדיני עירוב תבשילין והכנה מיו"ט לשבת

ערב חג השבועות תש"פ

- א. ביו"ט החל בערב שבת אסור להכין צרכי השבת, דהיינו לבשל תבשיל, להדליק נרות, ושאר הכנות שהם צרכי השבת אלא אם כן הניחו עירוב תבשילין. [ומכל מקום מותר - גם בלא הנחת עירוב - לבשל בקדירה אחת כמות מרובה, אף שכונתו שישאר ממנו גם לשבת או לחול].
- ב. ולכך החפץ לעשות אחד מהדברים הנ"ל ביו"ט לצורך השבת עליו להניח עירוב תבשילין מערב יו"ט, עירוב זה יכול להניחו בכל יום ערב יו"ט ואף בתחילת היום, וראוי שלא להמתין בהנחתו עד לרגע האחרון, כדי שלא ישכח. וכיון שהניח עירוב זה הותר לו הבישול (ושאר הכנות, וכו') מיו"ט לשבת.
- ג. וגם כשהניח עירוב תבשילין עליו לגמור ההכנות לשבת זמן מה לפני כניסת השבת, בזמן שעדיין אפשר שישתמש עם מה שהוכן ביו"ט עצמו. (ולכן בישולים שמבשל ביו"ט לשבת יש לדאוג שיהיו ראויים לאכילה - אפי' בדוחק - קודם כניסת השבת).
- ד. הרוצה להכין צרכי סעודה מיו"ט לשבת יניח עירובו בברכה. אולם מי שמתכנן רק להדליק נרות מיו"ט לשבת, יניח בלא ברכה.
- ה. עירוב תבשילין מצוותו לכתחילה בפת בגודל כביצה (ומן המובחר שיקח "שלימה" וחתוכה חשובה של בשר או דגים) ובתבשיל שגודלו לפחות כזית (ודי בשיעורים אלו גם כשעושהו לאנשים רבים). ותבשיל זה צריך שיהיה מן הדברים שמלפתים בו את הפת, וכגון בשר דגים או ביצה וכדו'.
- ו. מהידור מצוה שיעשה העירוב מתבשיל שבישלו היום, בערב יו"ט.
- ז. יש לקחת את העירוב בידו, וכשעודנו בידו יברך הברכה, ויאמר הנוסח "בדין וכו'" כנדפס בסידורים, ועליו להבין את הנוסח שאומר.
- ח. יניח את העירוב במקום מוצנע ומשתמר שלא יאכל (ולא יתקלקל) עד שיגמור כל ההכנות לשבת (כולל הדלקת נרות שבת). וראוי להשתמש בפת העירוב כלחם משנה בסעודות השבת, ולכן יש לבצוע עליה בסעודה שלישית בכדי שיוכל לעשותה כלחם משנה בכל הסעודות, ומכל מקום כשאי אפשר לו, יכול לבצוע עליה גם בשאר הסעודות.
- ט. נאכל, נאבד, או התקלקל עירובו, או ששכח להניח עירוב תבשילין יכול לסמוך בדיעבד על העירוב שזיכה רב העיר עבור כל בני העיר (אולם מי ששכח להניחו שני חגים רצופים, אינו יכול לסמוך על כך, ויעשה שאלת רב איך יתנהג בדברים הכרחיים).
- י. הנוסעים לירושלים ומשפחתם נשארת בעיר אחרת נחלקו הפוסקים האם יכולים לסמוך על העירוב שעושים בביתם - כיון שאינם יכולים להגיע אליו בשבת -

ולכן אם הבעל - הנוסע - מתכנן לעשות ביו"ט צרכי שבת, עליו לעשות עירוב נפרד במקומו - בלא ברכה, בנוסף על העירוב שיעשו ב"ב במקומם - בברכה. ואם רוצה לעשות בברכה יכוון שלא לצאת בעירוב שיעשו בביתו, ושלא להוציא ב"ב בעירובו - ובאופן זה יכולים לעשות בשני המקומות בברכה. ואם הבעל נמצא בערב יו"ט בביתו יכול לעשות עירוב תבשילין כפול בגודלו ולברך עליו, ויקח כדי שיעור עירוב עמו, וישאיר כדי שיעור בביתו.

יא. מי שמתארח אצל אחר, ואוכל מאכליו וישן שם, באופן שאינו צריך להדליק נרות שבת לעצמו. אינו צריך להניח עירוב נוסף ויכול לסמוך על עירובו של בעל הבית, והותר לו בכך לעשות מלאכות והכנות ביו"ט לצורך השבת בבית האכסניה שבו בעה"ב הניח עירוב. אולם אם יש לו מקום שינה נפרד שמדליק שם נרות שבת, צריך שיניח עירוב נפרד לעצמו בלא ברכה (ויכול לעשותו ולהניחו גם במקום אכילתו). או שיבקש מאחר שיזכה עבורו עירובו, (ואופן הזיכוי ראה להלן).

יב. אברכים האוכלים יחדיו ממאכלים שנקנו מכסף משותף יכולים לצאת בעירוב אחד שיעשה אחד (ממאכלים אלו) עבורם. אולם אם כל אחד הביא מאכליו משלו (אף כשמניחים אח"כ את כל המאכלים יחדיו עבור כולם), יש על המערב לזכות עירובו עבורם על ידי אחר, היינו שיתן את הפת והתבשיל שייחד לעירוב לאדם אחר - שאינו בנו הסמוך על שולחנו - ויגביהנו המקבל טפח מעל המקום שמונח עליו, ויזכה אותו עבור כל המשתתפים שם, ויחזירנו למערב שיברך עליו ויאמר הנוסח "בדין וכו'" הנמצא בסידורים.

יג. האוכלים בסטנציה יכולים לסמוך על עירוב תבשילין שנעשה עבורם, כיון שאוכלים ממאכלים שנקנו מכסף משותף להם.

יד. נחלקו הפוסקים אם "עירוב תבשילין" מתיר הכנה מיו"ט לשבת בדברים שאינם צרכי סעודה כגון לגלול את ספר התורה מיו"ט לשבת ולקפל את הטלית, ושלא במקום צורך ראוי להחמיר, ומכל מקום מותר להדיח כלים מיו"ט לשבת שזה מצרכי הסעודה.

נכתב ע"י תלמידיו שומעי לקחו של הרב - הגאון רבי בצלאל וקסלשטיין שליט"א והוגה על ידו

יו"ל ע"י מערכת 'בם חייחני' - סיון תש"פ

ניתן להאזין לשיעורי הרב שליט"א - 037680292